

Aanvulling van de Boeken 3, 6 en 8 nieuw BW met regels betreffende de aansprakelijkheid voor gevaarlijke stoffen en verontreiniging van lucht, water of bodem

NADER VOORLOPIG VERSLAG VAN DE BIJZONDERE COMMISSIE VOOR DE HERZIENING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK¹

Vastgesteld 10 juni 1994

De leden van de commissie spraken hun waardering uit voor de uitvoerige en informatieve antwoorden, die de minister op de in het voorlopig verslag gestelde vragen heeft gegeven. Toch wilde de commissie nog een aantal nadere vragen stellen, mede naar aanleiding van enkele recente publicaties over het onderhavige wetsvoorstel.

Waterverontreiniging

In De Werkgever van 21 april 1994 heeft J.H.G. van den Broek in zijn artikel een voorbeeld gegeven, welk voorbeeld ook is opgenomen in de brief d.d. 8 april 1994 van het Bureau Milieu en Ruimtelijke Ordening van de Raad van Nederlandse Werkgeversbonden VNO en NCW aan de Eerste Kamer, van welke brief kopie is gezonden aan de minister, en welk voorbeeld kort kan worden weergegeven: een waterzuiveringsbedrijf lijdt schade doordat het gebruik maakt van oppervlaktewater, waarin dertig gemeenten het regenwater laten aflopen waarin zich een door hen toegepaste onkruidverdelger bevindt; naast deze gemeenten loost één bedrijf overeenkomstig zijn vergunning diezelfde stof op dat water.

Gaarne zou de commissie de reactie van de minister op dit voorbeeld en de naar aanleiding daarvan in het artikel en de brief gemaakte opmerkingen vernemen.

De leden van de commissie vroegen zich overigens af waarom de gemeenten in het wetsvoorstel uitdrukkelijk buiten schot blijven, zoals bij de bespreking van het voorbeeld wordt gesteld. Kunnen gemeenten en ook andere overheidslichamen dan niet worden aangemerkt als bedrijfsmatige gebruikers van gevaarlijke stoffen?

En is artikel 6:99 BW wel van toepassing op dit voorbeeld? Gelden dan de criteria als ontwikkeld in het arrest van de Hoge Raad van 9 oktober 1992, RvdW 1992, 219, «DES-dochters»? Of is er sprake van lineaire causaliteit zoals genoemd in het arrest van de Hoge Raad van 23 september 1988, NJ 1989, 243, «Kalimijnen»?

De commissie wilde ook graag weten wat de betekenis is van artikel 6:178 onder f BW, met name met betrekking tot het bedrijf dat krachtens een door de overheid verleende milieuvergunning de gevaarlijke stoffen heeft geloosd.

¹ Samenstelling:

Michiels van Kessenich-Hoogendam (CDA), Mastik-Sonneveldt (PvdA), Vrisekoop (D66), Heijne Makkreel (VVD), voorzitter, Bolding (GroenLinks), Holdijk (SGP), Schuurman (RPF) en Veling (GPV).

Groenboek

De leden van de commissie wilden weten hoe de minister staat tegenover het verzoek, vervat in bovengenoemde brief van het Bureau Milieu en Ruimtelijke Ordening, om de behandeling van dit wetsvoorstel op te schorten in verband met het feit dat de Europese Commissie een studie heeft aanbesteed op basis van het Groenboek van de Commissie inzake wettelijke aansprakelijkheid voor het herstel van milieuschade.

De stuwadoor

De aansprakelijkheid van de vervoersafdelingen komt op grond van het bepaalde in respectievelijk de artikelen 8:624 lid 3, 1034 lid 3, 1214 lid 3 en 1674 lid 3 BW niet op de stuwadoor te rusten voor zover hij laadt en lost. De aansprakelijkheid «springt» dan «over» op de vervoerder of een ander, in wiens opdracht of ten behoeve van wie de stuwadoor laadt of lost. Zou de minister voor alle duidelijkheid – in de memorie van antwoord onder punt 6 wordt bij de bespreking van de positie van de stuwadoor hier niet naar verwezen – willen bevestigen dat deze opvatting juist is?

Treedt de stuwadoor echter op als bewaarder dan valt de stuwadoor onder de aansprakelijkheid van artikel 6:175 BW. Een stuwadoor treedt zeer vaak op als bewaarder van de te laden of geloste zaken; zo kent men in de (Rotterdamse) haven het gebruik van de «vrije dagen», dat wil zeggen dat de uit het zeeschip geloste zaken één dag vrij liggen in de loods van de stuwadoor (de loodshuur is inbegrepen in het lostarief) en daarna gaat de loodshuur in, die aan de ontvanger in rekening wordt gebracht (zie voor deze gang van zaken het vonnis van de rechtbank Rotterdam, 9 november 1990, «Marybeth», S&S 1991, 90).

In verband met het bovenstaande wilden de leden van de commissie graag van de minister weten wanneer precies het laden aanvangt en het lossen eindigt. En dit wil de commissie weten zowel ten aanzien van gevaarlijke stoffen, die als stukgoed of verpakt in een container worden geladen en gelost als ten aanzien van gevaarlijke stoffen in de vorm van bulkgoed, vloeistof of gas. De commissie zag gaarne dat deze vragen zowel voor het vervoer over zee, de binnenwateren, de weg als per spoor worden beantwoord.

Naar aanleiding van de problematiek over het laden en lossen kwam bij de commissie nog het volgende punt naar voren.

Het begrip schade wordt in artikel 8:620 onder c BW onder meer gedefinieerd als «andere schade buiten het schip **aan boord waarvan** de gevaarlijke stof zich bevindt». Artikel 8:621 lid 2 BW bepaalt dat de onderhavige afdeling van toepassing is vanaf het begin van de inlading tot het eind van de lossing van de gevaarlijke stof uit het schip. In artikel 8:623 lid 1 BW wordt de aansprakelijkheid van de onderhavige afdeling gelegd op de reder van een schip **aan boord waarvan** zich een gevaarlijke stof bevindt.

Is het juist dat de bovenstaande artikelen zo geïnterpreteerd moeten worden – en hetzelfde geldt voor de andere vervoersafdelingen – dat de aansprakelijkheid van de onderhavige afdeling ook op de reder rust terwijl de gevaarlijke stoffen geladen worden maar nog niet aan boord van het schip zijn respectievelijk gelost worden en reeds uit het schip zijn? Zo niet, hoe moeten de aangehaalde artikelen (en de gelijke artikelen in de andere vervoersafdelingen) dan wel gelezen worden?

De limieten

Juist omdat de hoogte van de limieten van de vervoersafdelingen, welke limieten bij Koninklijk Besluit worden vastgesteld, zulk een belangrijk element van het onderhavige wetsvoorstel vormt, zouden de leden van de commissie toezending van de tekst met bijbehorende toelichting van het concept besluit op prijs stellen. Is de minister bereid dit besluit aan de commissie toe te zenden?

Nu voor zeeschepen voorlopig de regeling van de artikelen 740a e.v WvK blijft gelden totdat het HNS-verdrag in werking treedt, wilde de commissie graag weten wat thans de stand van zaken is met betrekking tot de vaststelling van de tekst en de limieten van het HNS-verdrag, welke prognose de minister heeft over de totstandkoming van het verdrag en wanneer verwacht kan worden dat het verdrag in werking zal treden. En wanneer wil de minister de limieten van het HNS-verdrag voor de afdeling 8.6.4 BW in werking laten treden? Op het moment dat het HNS-verdrag tot stand komt? Of wanneer het verdrag voor andere landen maar nog niet Nederland in werking treedt? Of wanneer het verdrag voor Nederland in werking treedt? Of op enig ander tijdstip?

Invoeging WAM

In de memorie van antwoord van 1 januari 1994 (punt 10 op p. 7) deelt de minister mee dat een wetsvoorstel tot invoeging in de WAM van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg op korte termijn aan de Ministerraad zal worden voorgelegd.

Hoe is thans de stand van zaken met betrekking tot dit wetsvoorstel betreffende de wijziging van de WAM?

Is het de bedoeling van de minister, zo wilde de commissie nog vernemen, het onderhavige wetsvoorstel niet eerder als wet in werking te laten treden dan samen met het wetsvoorstel betreffende de wijziging van de WAM? Zo nee, waarom niet?

Is de minister ook voornemens een wettelijk verplichte aansprakelijkheidsverzekering voor te stellen voor anderen dan de wegvervoerder, op wie ingevolge dit wetsvoorstel een risico-aansprakelijkheid kan komen te rusten?

Samenloop van aansprakelijkheid

De commissie heeft met belangstelling kennis genomen van het artikel van W.H van Boom «Samenloop van aansprakelijkheid voor gevaarlijke stoffen» in WPNR 94/6135, p. 325-327.

De commissie zou gaarne het commentaar van de minister op dit artikel willen vernemen, met name met betrekking tot de vraag hoe de risico-aansprakelijkheid voor gevaarlijke stoffen van afdeling 8.6.4 BW zich verhoudt met de aansprakelijkheid terzake van aanvaring, waarbij zowel de aansprakelijkheid van afdeling 8.6.1 BW als de aansprakelijkheid van het Aanvaringsverdrag 1910 in de beschouwing zouden moeten worden betrokken.

De voorzitter van de commissie,
Heijne Makkreel

De griffier van de commissie,
Claringbould